

УДК 796.032.2.063.4

Олександр Томенко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0001-6980-1402

Сергій Матросов

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-9589-438X

DOI 10.24139/2312-5993/2018.09/113-123

ВІДМІННОСТІ В ПОКАЗНИКАХ СОМАТИЧНОГО ЗДОРОВ'Я, РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ, ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ Й МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНОЇ СФЕРИ СТАРШОКЛАСНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ ЗАЛЕЖНО ВІД СТАТІ

Визначено відмінності в показниках соматичного здоров'я, рухової активності, теоретичної підготовленості й мотиваційно-ціннісної сфери школярів старшої школи та студентів залежно від статі. Показано, що загалом за більшістю параметрів показники прояву складових фізкультурної освіченості були вищими в юнаків (від 2 % до 21,3 %), особливо значною є різниця для показників соматичного здоров'я (21,3 %) та рухової активності на високому рівні енерговитрат, тобто організованих високоінтенсивних занять видами спорту та рухової активності (13,8 %). Лише для показників рухової активності на середньому рівні інтенсивності статистично вірогідних відмінностей не було зафіксовано. За індексом рухової активності результати юнаків переважали дівчат, окрім даних для II курсу університету, де вірогідної різниці не було зафіксовано.

Ключові слова: *статеві відмінності, соматичне здоров'я, рухова активність, теоретична підготовленість, старшокласники, студенти.*

Постановка проблеми. Підвищення ефективності системи фізичного виховання повинно здійснюватися не тільки за рахунок кількісних змін, але й через якісне покращання змісту і спрямованості від традиційних форм до застосування розширеного кола засобів, що відповідають засадам фізкультурної освіти (освітня, виховна й оздоровча робота відповідно до гендерних особливостей школярів та студентів, урахування їх інтересів і зацікавлень). Разом із тим, не всі сучасні педагогічні працівники готові до впровадження фізкультурно-освітніх технологій через власний недостатній рівень фізкультурної освіченості, загальної культури, бідний духовний світ, невміння диференціювати педагогічні впливи відповідно до гендерних особливостей контингенту (Томенко та Круцевич, 2012).

Розвиток фізичного виховання дітей та молоді в системі освіти, виведення його на світовий рівень мають здійснюватися в контексті взаємообміну передовим досвідом. Вивчення зарубіжного досвіду реалізації технологій шкільної та університетської фізкультурної освіти дає

чітке уявлення про базові напрями розвитку передової педагогічної думки у сфері фізичної культури в різних країнах. Значні наукові напрацювання тут мають Т. Ю. Круцевич (2008), В. О. Сутула зі співавторами (2010) й інші фахівці. Доведено, що концепції фізкультурної освіти школярів у різних країнах відрізняються основними ідеями й часом виникнення, виходячи із соціокультурних та історичних коренів країн, а загальними ідеями є підготовка дітей та молоді до раціональної рухової активності протягом усього життя, інклюзивність, професійно прикладна спрямованість.

Нами проаналізовано зміст та обсяги занять з фізичного виховання школярів та студентів провідних країн світу й відзначено, що спільною ознакою, яка характеризує фізичне виховання в усіх країнах, є наявність у його змісті загальнорозвивальних вправ, ігор, гімнастичних вправ або гімнастики, плавання, тоді як теоретичні заняття є тільки в Австрії, Бельгії, США, Франції та Японії. Найбільший обсяг часу відведено на цю дисципліну у США (5 годин на тиждень), причому в тут відсутня єдина програма (Томенко, 2010, 2014; Томенко та Мазний, 2016).

Аналіз актуальних досліджень. Методологічні і теоретико-методичні основи шкільної та студентської фізкультурної освіти розкрито в низці наукових праць (Круцевич, 2008; Ніколаєв, 2004; Сутула, 2010; Томенко, 2012). В. О. Сутула (2009) приділив увагу формуванню фізичної культури особистості з орієнтацією на духовний та соціальний аспекти розвитку дитини. Н. В. Тихонова (2014) у своїх працях зосередила увагу на реалізації фізкультурної освіти дітей та молоді в межах дозвіллевої діяльності в закладах позашкільної освіти фізкультурно-спортивного напрямку, а в наших дослідженнях (Томенко, 2011; 2013) відображено зміни показників соматичного здоров'я та рухової активності старшокласників під впливом різноманітних занять оздоровчо-рекреаційного спрямування.

Між тим, необхідним є аналіз показників, що характеризують фізичну культуру особистості в молоді чоловічої та жіночої статі: соматичного здоров'я, рухової активності, теоретичної підготовленості й мотиваційно-ціннісної сфери старшокласників та студентів.

Необхідність вирішення нерозв'язаних аспектів вищезгаданої проблеми дозволить сформулювати конкретний зміст неспеціальної (загальної) фізкультурної освіти школярів старшої школи та студентів закладів вищої освіти залежно від статі.

Мета статті полягає у визначенні відмінностей у показниках соматичного здоров'я, рухової активності, теоретичної підготовленості й мотиваційно-ціннісної сфери школярів старшої школи та студентів залежно від статі.

Для досягнення цілей були підібрані такі **методи дослідження**: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, експрес-скрінінг соматичного здоров'я за Г. Л. Апанасенком, вимірювання індексу рухової активності (Фремінгемський метод), тестування теоретичної підготовленості,

анкетне опитування для визначення індексу засвоєння цінностей фізичної культури та відповідної мотивації.

Вимірювання проведені серед 657 юнаків та 615 дівчат протягом 2012–2015 років у закладах загальної середньої та вищої освіти м. Сум і Сумської області. Усі результати були піддані статистичній обробці допомогою пакета програм Statistika 5.5.

Виклад основного матеріалу. Для визначення особливостей прояву показників соматичного здоров'я, рухової активності, теоретичної підготовленості й мотиваційно-ціннісної сфери учнівської молоді залежно від статі ми провели вимірювання низки характеристик: індексу соматичного здоров'я (ІСЗ), індексу рухової активності (ІРА) (Фремінгемське дослідження) та його рівнів, індексу теоретичної підготовленості (ІТП), індексу засвоєння цінностей фізичної культури (ІЗЦ) та відповідної мотивації.

В основу підбору вихідних показників для порівняння покладено уявлення про фізичну культуру особистості, що відображене нами у сформульованому визначенні її поняття (Томенко, 2009), оскільки саме сприяння її формуванню визначене за мету неспеціальної фізкультурної освіти учнівської молоді. Індекс соматичного здоров'я та індекс рухової активності розглядаються нами як характеристики персоніфіковано-результативного рівня неспеціальної фізкультурної освіти. Показники теоретичної підготовленості, засвоєння цінностей фізичної культури відображають змістово-процесуальний рівень згаданого вище явища.

Для школярів 8-х класів показники юнаків виявились вірогідно ($p < 0,05$) вищими, ніж у дівчат. Так, індекс соматичного здоров'я став на 17,6% вищим ($p < 0,05$) і відповідав у юнаків «середньому» рівню, а в дівчат – рівню «нижче середнього», індекс рухової активності – на 2,8 % ($p < 0,05$), рухова активність на середньому рівні інтенсивності – на 16,4 % ($p < 0,05$), рухова активність на високому рівні інтенсивності – на 24,3 % ($p < 0,05$), теоретична підготовленість (відповідала оцінці «задовільно») – на 8 % ($p < 0,05$), індекс засвоєння цінностей фізичної культури – на 12,2 % ($p < 0,05$) (табл. 1).

Вірогідно вищими були й інші показники за винятком часу, витраченого на рухову активність на малому рівні інтенсивності, за якими вірогідних відмінностей у показниках юнаків та дівчат не було відзначено (табл. 1).

Таблиця 1

Відмінності показників соматичного здоров'я, рухової активності, теоретичної підготовленості й мотиваційно-ціннісної сфери школярів 8-х класів залежно від статі

Параметри	Статистичні показники					Різниця (%)
	Юнаки (n=116)		Дівчата (n=125)		p	
	\bar{x}	m	\bar{x}	m		
Індекс соматичного здоров'я (балів)	5,16	0,22	4,25	0,21	<0,05	17,6
Індекс рухової активності (у. о.)	33,86	0,20	32,91	0,18	<0,05	2,8
РА з малими енерговитратами (год)	8,60	0,09	8,58	0,06	>0,05	–
РА із середніми енерговитратами (год)	1,99	0,06	1,66	0,06	<0,05	16,4
РА з високими енерговитратами (год)	0,65	0,03	0,49	0,03	<0,05	24,3
Індекс теоретичної підготовленості (балів)	5,73	0,15	5,27	0,13	<0,05	8
Індекс засвоєння цінностей ФК(балів)	5,79	0,17	5,09	0,15	<0,05	12,2
Мотивація до занять ФК (балів)	2,65	0,06	2,01	0,07	<0,05	24,1

Серед дев'ятикласників відмінності у прояві згаданих вище показників мали іншу тенденцію. Юнаки вірогідно переважали дівчат лише за чотирма компонентами: індексами соматичного здоров'я й рухової активності, руховою активністю на малому рівні енерговитрат та індексом засвоєння цінностей фізичної культури ($p < 0,05$). Індекс соматичного здоров'я молоді відповідав рівню «нижче середнього», а теоретична підготовленість та індекс засвоєння цінностей – оцінці «задовільно» (табл. 2).

За руховою активністю на середньому рівні інтенсивності (робота по господарству, прогулянки), навпаки, вірогідно переважали показники дівчат ($p < 0,05$), що склало 20,3 %. Тенденція виглядає логічно через традиційно закріплені в соціумі обов'язки та прихильності до такої діяльності в жіночій статі. За іншими п'ятьма параметрами: руховою активністю на високому рівні інтенсивності, теоретичною підготовленістю та мотивацією до занять вірогідних відмінностей між юнаками і дівчатами не було зафіксовано ($p > 0,05$) (табл. 2).

Таблиця 2

Відмінності показників соматичного здоров'я, рухової активності, теоретичної підготовленості й мотиваційно-ціннісної сфери школярів 9-х класів залежно від статі

Параметри	Статистичні показники					
	Юнаки (n=163)		Дівчата (n=167)		p	Різниця (%)
	\bar{x}	m	\bar{x}	m		
Індекс соматичного здоров'я (балів)	4,70	0,17	3,91	0,20	<0,05	16,8
Індекс рухової активності (у. о.)	33,27	0,16	32,68	0,17	<0,05	1,8
РА з малими енерговитратами (год)	8,33	0,08	6,46	0,06	<0,05	22,41
РА із середніми енерговитратами (год)	1,62	0,06	1,95	0,06	< 0,05	- 20,3
РА з високими енерговитратами (год)	0,61	0,03	0,57	0,03	>0,05	–
Індекс теоретичної підготовленості (балів)	5,27	0,11	5,16	0,13	>0,05	–
Індекс засвоєння цінностей ФК (балів)	5,31	0,14	4,92	0,12	<0,05	7,4
Мотивація до занять ФК (балів)	2,12	0,06	2,13	0,06	>0,05	–

Для десятикласників нами фіксувалися 4 характеристики за винятком рухової активності та її рівнів (часу, відведеного на високоінтенсивні, середньоінтенсивні та малоінтенсивні вправи), пілотажне дослідження якої показало низьку надійність результатів та велику частку недостовірних відповідей, що можна пояснити віковими особливостями контингенту респондентів.

Два показники: індекси соматичного здоров'я й засвоєння цінностей фізичної культури були вірогідно вищими в юнаків (різниця становила від 14,1 % до 18,2 %), а за іншими параметрами вірогідних відмінностей не було зафіксовано (табл. 3). Такий факт співпадає зі спостереженнями інших науковців (Барабашов, 2000).

Таблиця 3

**Відмінності показників соматичного здоров'я, рухової активності,
теоретичної підготовленості й мотиваційно-ціннісної сфери школярів
10-х класів залежно від статі**

Параметри	Статистичні показники					Різниця (%)
	Юнаки (n=97)		Дівчата (n=99)		p	
	\bar{x}	m	\bar{x}	m		
Індекс соматичного здоров'я (балів)	4,98	0,29	4,07	0,24	< 0,05	18,2
Індекс теоретичної підготовленості (балів)	6,00	0,19	5,94	0,14	> 0,05	–
Індекс засвоєння цінностей ФК (балів)	5,70	0,25	4,69	0,13	< 0,05	17,8
Мотивація до занять ФК (балів)	2,41	0,07	2,36	0,08	> 0,05	–

Одинадцятикласники також вірогідно переважали одинадцятикласниць за більшістю показників ($p < 0,05$), особливо за індексом соматичного здоров'я (на 36,3%), що в юнаків відповідав «середньому» рівню, а в дівчат – рівню «нижче середнього». Теоретична підготовленість юнаків та дівчат відповідала оцінці «добре» й вірогідно не відрізнялася у школярів за статевою ознакою ($p > 0,05$). Те саме стосується і рівня мотивації до занять фізичною культурою (табл. 4).

Таблиця 4

**Відмінності показників соматичного здоров'я, рухової активності,
теоретичної підготовленості й мотиваційно-ціннісної сфери школярів
11-х класів залежно від статі**

Параметри	Статистичні показники					Різниця (%)
	Юнаки (n=100)		Дівчата (n=109)		p	
	\bar{x}	m	\bar{x}	m		
Індекс соматичного здоров'я (балів)	5,73	0,25	3,65	0,23	<0,05	36,3
Індекс теоретичної підготовленості (балів)	6,57	0,17	6,59	0,19	> 0,05	–
Індекс засвоєння цінностей ФК (балів)	5,80	0,20	4,67	0,11	<0,05	19,6
Мотивація до занять ФК (балів)	2,48	0,08	2,37	0,08	> 0,1	–

У студентів I курсів кількісно найбільша відмінність (27,1%) спостерігалася за індексом соматичного здоров'я, що вищий у юнаків за

дівчат, та руховою активністю із середніми енерговитратами (20,7). За руховою активністю за із малими енерговитратами, високими енерговитратами, теоретичною підготовленістю, та індексом засвоєння цінностей фізичної культури різниця була на рівні тенденції ($p < 0,1$), що говорить про незначні відмінності між ними залежно від статі (табл. 5).

Таблиця 5

Статеві відмінності прояву показників соматичного здоров'я, рухової активності, теоретичної підготовленості, оволодіння руховими діями й мотиваційно-ціннісної сфери студентів I курсів

Параметри	Статистичні показники					
	Юнаки (n=75)		Дівчата (n=74)		p	Різниця (%)
	\bar{x}	m	\bar{x}	m		
Індекс соматичного здоров'я (балів)	3,71	0,26	2,70	0,25	< 0,05	27,1
Індекс рухової активності (у. о.)	32,81	0,21	32,18	0,22	< 0,05	1,9
РА з малими енерговитратами (год)	8,18	0,08	8,38	0,07	< 0,1	-2,5
РА із середніми енерговитратами (год)	1,1	0,09	1,39	0,07	< 0,05	-20,7
РА з високими енерговитратами (год)	0,59	0,05	0,50	0,05	< 0,1	–
Індекс теоретичної підготовленості (балів)	5,79	0,17	5,46	0,18	< 0,1	–
Індекс засвоєння цінностей ФК (балів)	4,69	0,14	4,41	0,09	< 0,1	6,1
Мотивація до занять ФК (балів)	2,40	0,08	2,35	0,10	> 0,05	–

Відмінності в окремих показниках фізичної культури особистості студентів-другокурсників залежно від статі полягають у перевазі результатів студентів над показниками студенток за більшістю параметрів, хоча за чотирма з них результати статистично вірогідно не відрізнялися (індекс рухової активності, рухова активність високого рівня, теоретична підготовленість, мотивація до занять фізичною культурою). Лише один із параметрів – рухова активність середнього рівня, був вірогідно вищий у студенток ($p < 0,05$) (табл. 6).

Якщо розглядати загалом показники всіх обстежених школярів, то відзначимо статистично вірогідні відмінності між юнаками та дівчатами. За переважною більшістю параметрів результати були вищими у юнаків (від 2 % до 21,3 %), особливо вірогідною зафіксована різниця для показників соматичного здоров'я (21,3 %), які в обох статей знаходилися на рівні «нижче середнього», та часу рухової активності на високому рівні, тобто організованих високоінтенсивних занять видами спорту та рухової активності

(13,8 %). Показник теоретичної підготовленості в юнаків та дівчат також вірогідно відрізнявся. Лише для рухової активності на середньому рівні інтенсивності статистично вірогідних відмінностей не було зафіксовано ($p > 0,05$).

Таблиця 6

Відмінності прояву показників соматичного здоров'я, рухової активності, теоретичної підготовленості, оволодіння руховими діями й мотиваційно-ціннісної сфери студентів II курсів залежно від статі

Параметри	Статистичні показники					Різниця (%)
	Юнаки (n=106)		Дівчата (n=50)		p	
	\bar{x}	m	\bar{x}	m		
Індекс соматичного здоров'я (балів)	4,38	0,21	3,60	0,29	< 0,05	17,8
Індекс рухової активності (у. о.)	33,35	0,18	33,13	0,31	> 0,05	–
РА з малими енерговитратами (год)	7,55	0,07	6,05	0,07	< 0,05	19,9
РА з середніми енерговитратами (год)	1,76	0,06	2,05	0,12	< 0,05	-16,5
РА з високими енерговитратами (год)	0,68	0,04	0,65	0,05	> 0,05	–
Індекс теоретичної підготовленості (балів)	6,85	0,19	6,96	0,25	> 0,05	–
Індекс засвоєння цінностей ФК (балів)	5,01	0,13	4,62	0,12	< 0,05	7,8
Мотивація до занять ФК (балів)	2,51	0,08	2,54	0,12	> 0,05	–

Якщо проаналізувати результати дослідження загалом, то рухова активність на середньому рівні інтенсивності вища у дівчат, ніж у юнаків 9-х класів, тоді як у 8-х класах юнаки переважали дівчат за цим компонентом, а за підсумками аналізу всіх досліджуваних респондентів вірогідної відмінності між показниками представників різних статей не зафіксовано. За індексом соматичного здоров'я, як найбільш важливим показником, юнаки вірогідно переважали дівчат на всіх етапах навчальної діяльності (різниця становила від 18,8 % до 33,2 %).

Висновки.

1. Загалом для всіх вікових груп за більшістю параметрів показники прояву складових фізкультурної освіченості були вищими в юнаків (від 2 % до 21,3 %), особливо значною є різниця для показників соматичного здоров'я (21,3 %) та рухової активності на високому рівні енерговитрат, тобто організованих високоінтенсивних занять видами спорту та рухової активності (13,8 %). Лише для показників рухової активності на середньому рівні інтенсивності статистично вірогідних відмінностей не було зафіксовано ($p > 0,5$).

2. За індексом рухової активності результати юнаків переважали дівчат, окрім даних для II курсу університету, де вірогідної різниці не було зафіксовано. Рухова активність на середньому рівні інтенсивності вища в дівчат за юнаків для 9-х класів та II курсів, тоді як у 8-х класах та I курсах юнаки переважали дівчат за даним компонентом.

Перспектива подальших розвідок. Подальші дослідження повинні бути спрямовані на розробку конкретного змісту неспеціальної (загальної) фізкультурної освіти учнівської молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барабашов, С. В. (2000). *Теоретико-методические основы личностно-ориентированной технологии физкультурного образования школьников* (дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04). Омск (Barabashov, S. V. (2000). *Theoretical and methodological foundations of personality-oriented technology of sports education of schoolchildren*. (DSc thesis abstract). Omsk).

2. Круцевич, Т. Ю. (2008). *Теорія і методика фізичного виховання*. Т. 2. Київ (Krutsevych, T.Y. (2008). *Theory and methodology of physical education*. Vol. 2. Kyiv).

3. Николаев, Ю. М. (2004). Общая теория и методология физической культуры как отражение потребности в модернизации физкультурного образования. *Теория и практика физ. культуры*, 7, 2-10 (Nikolaiev, Yu. M. (2004). General theory and methodology of physical education as a reflection of the need for modernization of sports education. *Theory and practice of physical culture*, 7, 156-165).

4. Сутула, В. О., Бондар, Т. С., Кочуєва, М. М. (2010). Здоров'я школярів як соціально-педагогічна проблема. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*, 17 (204), 295-305 (Sutula, V. O., Bondar, T. S., Kochyieva, M. M. (2010). School health as socio-pedagogical problem. *Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University*, 17 (204), 295-305).

5. Сутула, В. О., Васьков, Ю. В., Бондар, Т. С. (2009). Формування фізичної культури особистості – стратегічне завдання фізкультурної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 1, 15-21 (Sutula, V.O., Vaskov, Yu. V., Bondar, T. S. (2009). Formation of the physical culture of personality – strategic objective of physical education of students of the secondary schools. *Slobozhanskiy scientific-sport bulletin*, 1, 15-21).

6. Тихонова, Н. В. (2014). Реалізація дозвіллевої діяльності дітей та молоді в позашкільних навчальних закладах фізкультурно-спортивного напрямку. *Фізичне виховання студентів*, 5, 38-42 (Tykhonova, N. V. (2014). Implementation of the recreation activity of children and youth in a sports directed after-school education institutions. *Physical education of students*, 5, 38-42).

7. Томенко, О. А. (2009). Формування понятійного апарату неспеціальної фізкультурної освіти в умовах сучасності. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, 2, 34-38 (Tomenko, O. A. (2009). Formation of the conceptual apparatus of general physical education in the conditions of today. *Theory and methodology of physical education and sport*, 2, 34-38).

8. Томенко, О. А. (2011). Взаємозв'язок між компонентами рухової активності учнівської молоді на різних етапах навчальної діяльності. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, 4, 67-70 (Tomenko, O. A. (2011). The relationship between the components of physical activity of students at different stages of training activity. *Theory and methodology of physical education and sport*, 4, 67-70).

9. Томенко, О. А. (2013). Рівень рухової активності підлітків та шляхи його підвищення на основі використання заходів оздоровчо-рекреаційного спрямування. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 3, 19-24 (Томенко, О.А. (2013). The level of physical activity of teenagers and the ways of its improvement through the use of measures of health and recreation. *Slobozhanskiy scientific-sport bulletin*, 3, 19-24).

10. Томенко, О. А. (2013). Зміни показників соматичного здоров'я старшокласників під впливом занять туризмом оздоровчо-рекреаційного спрямування. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, 4, 57-60 (Томенко, О. А. (2013). Changes of indexes of somatic health of high school students under the influence of recreational and tourism activities. *Theory and methodology of physical education and sport*, 4, 57-60).

11. Томенко, О. А. (2014). Міжнародний досвід організації проектів та програм зі здоров'язбереження і рухової активності різних груп населення. *Спортивна наука України*, 3, 12-18 (Томенко, О. А. (2014). International experience of health saving and physical activity projects and programs organization for different groups of the population. *Sports science of Ukraine*, 3, 12-18).

12. Томенко, О. А. (2010). Особенности развития неспециального физкультурного образования студенческой молодежи за рубежом. *Физическое воспитание студентов*, 5, 77-79 (Томенко, О. А. (2010). Features of development of general sports education of student youth abroad. *Physical education of students*, 5, 77-79).

13. Томенко, О., Круцевич, Т. (2012). Неспеціальна фізкультурна освіта учнівської молоді: теорія і методологія. *Спортивна наука України*, 1 (45), 18-23 (Томенко, О., Krutsevich, T. (2012). General physical education of youth: theory and methodology. *Sports science of Ukraine*, 1 (45), 18-23).

14. Томенко, О. А. Мазний, Д. О. (2016). Особливості та ефективність програм з фізичного виховання в коледжах та університетах США. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*, 2 (56), 107-114 (Томенко, О. А., Maznyi, D. O. (2016). The features and effectiveness of programs of physical education in colleges and universities in the United States. *Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sport*, 2 (56), 107-114).

РЕЗЮМЕ

Томенко Александр, Матросов Сергей. Различия в показателях соматического здоровья, двигательной активности, теоретической подготовленности и мотивационно-ценностной сферы старшеклассников и студентов в зависимости от пола.

Выявлены различия в показателях соматического здоровья, двигательной активности, теоретической подготовленности и мотивационно-ценностной сферы старшеклассников и студентов в зависимости от пола. Показано, что в целом по большинству индикаторов физической образованности результаты были выше у юношей (от 2 % до 21,3 %), особенно существенной является разница в показателях соматического здоровья (21,3 %) и физической активности на высоком уровне потребления энергии, то есть организованных высокоинтенсивных занятий видами спорта и физической активности (13,8 %), только в показателях физической активности на среднем уровне интенсивности статистически достоверных различий не было зафиксировано. По индексу двигательной активности результаты мальчиков превышают девочек, за исключением второго курса университета, где достоверных различий не было зафиксировано.

Ключевые слова: половые различия, соматическое здоровье, двигательная активность, теоретическая подготовленность, старшеклассники, студенты.

SUMMARY

Tomenko Oleksandr, Matrosov Serhii. The differences in terms of somatic health, physical activity, theoretical preparedness and motivational value scope of senior pupils and students regardless of gender.

The aim of the article is to identify the differences in terms of somatic health, physical activity, theoretical preparedness and motivational value areas of high school pupils and students regardless of sex.

Scientific novelty. The differences in terms of somatic health, physical activity, theoretical preparedness and motivational value areas of high school pupils and students regardless of gender are identified.

In school for the overwhelming majority of parameters the results were higher in boys (from 2 % to 21,3 %), especially essential is the difference in the indicators of somatic health (21,3%) and physical activity at a high level of energy consumption, that is organized sports and physical activity classes of high intensity (13,8%). The indicators of theoretical preparedness in boys and girls are also likely to differ.

Differences in the individual indicators of physical culture of the second-year students, depending on the gender, are manifested in the superiority of the results of the male students over the indicators of female students in most of the parameters, although for the four of them the results are statistically not significantly different (physical activity index, high level of physical activity, theoretical preparedness, motivation to studying physical culture).

Conclusions and directions of further research. In general, for all age groups for the majority of parameters the indicators were higher in boys, especially significant was the difference in the indicators of somatic health (21,3 %) and physical activity at a high level of energy consumption, i.e. organized sports and physical activity (13,8 %).

Physical activity index of boys' results dominated girls' results, except for the second course of the university, where the real difference had not been fixed. Kinaesthetic activity on average is higher in young girls for 9th graders, and second courses, while in 8th graders and second course university students young men dominated girls for this component.

The prospect of further research. Further research should be focused at development of the specific content of general physical education of students.

Key words: sexual difference, somatic health, kinaesthetic activity, theoretical preparation, high school students, college students.